

Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου

Ενότητα 4: Ο Ρωμαϊκός Γάμος

Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη
Νομική Σχολή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Ρωμαϊκός Γάμος

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Ορισμός του γάμου
2. Είδη
3. Συστατικοί τύποι
4. Λύση
5. Προίκα

Ορισμός *iustum matrimonium*

- Modestinus Digesta 23, 2, 1 de ritu nuptiarum: *Nuptiae sunt coniunctio maris et feminae et consortium omnis vitae, divini et humani iuris communicatio.*
- (στα Βασιλικά, 28, 4, 1: «Γάμος ἐστὶ συνάφεια ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ συγκλήρωσις τοῦ βίου παντὸς, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία»).
- Χαρακτηριστικά στοιχεία του ρωμαϊκού γάμου που τον διαφοροποιούν από άλλες σχέσεις:
  - Η συμβίωση.
  - Η διάρκεια.
  - Η πρόθεση των συμβιούντων να είναι σύζυγοι (**adfectio maritalis**).

Είδη ρωμαϊκού γάμου

- **Cum manu** (‘αυστηρός γάμος): η γυναίκα υπάγεται στην εξουσία manus του άνδρα.
- **Sine manu** (‘χαλαρός γάμος): η γυναίκα δεν υπάγεται στην εξουσία manus του άνδρα και ή παραμένει υπεξούσια του πατρός της ή είναι αυτεξούσια, τελεί όμως υπό επιτροπεία.

Συστατικοί τύποι γάμου

- **Confarreatio**: με ιδιαίτερη τελετή και χρήση ειδικού άρτου (far) ενώπιον δέκα μαρτύρων και δύο μελών του ιερατείου της Ρώμης.
- **Coemptio**: δια δικαιοπραξίας per aes et libram
- **Usus**: με διαρκή παραμονή της συζύγου στη συζυγική οικία για ένα έτος
- Η παραμονή της συζύγου για τρεις συνεχόμενες νύχτες (trinoctium) εκτός της συζυγικής οικίας ματαίωνε το γάμο και την κτήση manus επί της συζύγου.

Λύση του γάμου

- Λόγω θανάτου.
- Λόγω απώλειας της κατάστασης ελευθερίας (π.χ. λόγω περιέλευσης σε δουλεία).
- Λόγω διαζυγίου (**divortium**).

Προίκα (dos)

- Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων από τη μεριά της γυναίκας (από την ίδια ή άλλον, π.χ. τον pater familias, για λογαριασμό της) προς τον σύζυγο με σκοπό την αντιμετώπιση των βαρών του γάμου (onera matrimonii).
- Η σύστασή της υπαγορευόταν από τα κοινωνικά ήθη.
- Σε περίπτωση λύσης του γάμου, η γυναίκα (ή εκείνος που ασκούσε εξουσία πάνω της) μπορούσε να διεκδικήσει την επιστροφή της προικός από τον σύζυγο (με την αγωγή actio rei uxoriae).

Είδη προικός

- **Dos profecticia:**
  - Δίνεται από τον πατέρα ή παππού της γυναίκας.
  - Αν λυθεί ο γάμος, υποχρέωση απόδοσης της προίκας στον προικοδότη.
- **Dos adventicia:**
  - Συστήνεται από τρίτο πρόσωπο (όχι τον πατέρα ή τον παππού της γυναίκας).
- **Dos recepticia:**
  - Όταν τη συμφωνία σύστασης προικός είχε περιληφθεί όρος για την επιστροφή της προίκας μετά τη λύση του γάμου σε κάποιον τρίτο.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη. «Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου. Ο Ρωμαϊκός Γάμος.». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS152/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κονταργύρης Ξενοφών
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-14

